

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

ร่างแผนการพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญา

พ.ศ. 2568 - 2570

จัดทำโดย

คณะกรรมการส่งเสริม
และพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

02 281 5955 ต่อ 410-412

contractfarming@moac.go.th
opsmoac.go.th/contractfarming

บทสรุปผู้บริหาร

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา
ระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560
มีเจตนารมณ์ในการ..

- กำหนดหลักเกณฑ์การทำสัญญา
ในระบบเกษตรพันธสัญญาให้เกิด
ความเป็นธรรม
- กำหนดกลไกในการส่งเสริมและ
พัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
- สร้างความร่วมมือและพัฒนา
ศักยภาพในการผลิตผลิตผลหรือ
บริการทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.เกษตรพันธสัญญา

1. ความจำเป็นของ การจัดทำแผนการพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2568 - 2570

พ.ร.บ. ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผน
การพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา
ระบบเกษตรพันธสัญญากำหน้าที่เสนอ
แผนฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
อนุมัติ รวมทั้งกำหนดแนวทาง
หรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ
ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผน
การพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
และติดตาม ประสานงาน หรือเร่งรัด
การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ
ในการดำเนินการตามแผนการพัฒนา
ระบบเกษตรพันธสัญญา

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. ส่งเสริม
และพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560
คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา
ระบบเกษตรพันธสัญญาได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำ
ร่างแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
และประเมินผล โดยมี สป.กษ. เป็นฝ่ายเลขานุการ
เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างแผน
การพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นไป
ตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ภายใต้กรอบ
ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13
(พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนเฉพาะด้านอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
ตลอดจนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำ
ร่างแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายการส่งเสริม
และพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาของประเทศ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการ
การขับเคลื่อนเชิงนโยบายร่วมกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดผลสัมฤทธิ์
ในทางปฏิบัติต่อไป

กรอบแนวคิดการจัดทำแผนแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2568 - 2570

2. กรอบแนวคิดการจัดทำแผนการพัฒนาระบบ เกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2568 - 2570

การจัดทำแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2568 - 2570 ได้จัดทำภายใต้กรอบแนวคิดของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ครอบคลุมทุกมิติ รวมทั้งพิจารณาจาก

- ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)
- แผนเฉพาะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570 แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 - 2570
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ครอบคลุมบริบทการทำเกษตรพันธสัญญาในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต โดยนำผลการวิเคราะห์มาเชื่อมโยงกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เป็นสำคัญ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ประเด็นการพัฒนา และแนวทางการพัฒนา เพื่อให้แผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

SWOT Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของระบบเกษตรพันธสัญญาในประเทศไทย
(การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน)

Strengths

- ระบบเกษตรพันธสัญญาของประเทศไทย มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาเป็นเครื่องมือกำกับดูแลการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ รวมทั้งมีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้การกำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญามีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
- การส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งมีการสนับสนุนเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา
- หน่วยงานที่รับผิดชอบและทำหน้าที่ตามกฎหมาย ได้แก่ การกำกับดูแล ติดตาม และตรวจสอบการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาให้มีความเป็นธรรม
- มีหน่วยงานด้านการเกษตรในระดับจังหวัด ทำหน้าที่สนับสนุนภารกิจด้านเกษตรพันธสัญญาและเป็นกลไกประสานงานให้เกิดความคล่องตัว และสอดคล้องกับสภาพบริบทของพื้นที่
- มีระบบสารสนเทศและช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สนับสนุนการให้บริการแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไป

Weaknesses

- หลักเกณฑ์และข้อกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาบางส่วน ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจและการดำเนินการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- ระบบสารสนเทศเกษตรพันธสัญญามีความซับซ้อนในการใช้งาน และเกิดความไม่เสถียรของระบบในบางครั้ง ทำให้การบันทึกข้อมูลการทำการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญาบางส่วนมีความคลาดเคลื่อนจากข้อมูลจริง
- ฐานข้อมูลการทำเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญาที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา ต้องขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกัน
- การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากยังไม่มีแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาในระยะยาวที่ชัดเจน
- บุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเกษตรพันธสัญญา และการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งขาดการกำกับดูแล ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรและเกษตรกร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุม ทั้งถึง และนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่มีระบบการจัดการกับกระแสสังคมในทางลบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

SWOT Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของระบบเกษตรพันธสัญญาของประเทศไทย
(การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก)

Opportunities

- ภาคธุรกิจเอกชนตื่นตัวให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหาร เพื่อให้องค์กรมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการความโปร่งใสเป็นธรรม และการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการตรวจสอบจากผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ
- การค้าการลงทุนในประเทศและต่างประเทศส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานสินค้าให้เป็นสากล
- ผู้บริโภคให้ความสำคัญการผลิตอาหารที่ปลอดภัย และมีความเป็นธรรม รวมถึงการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งระบบเกษตรพันธสัญญาต้องปรับรูปแบบการผลิตที่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้
- ระบบเกษตรพันธสัญญาเป็นระบบที่ช่วยสร้างความร่วมมือและพัฒนาศักยภาพในการผลิตผลทางการเกษตรอย่างยั่งยืนระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตร และทำให้เกษตรกรมีรายได้อย่างมั่นคง
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป
- ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและช่วยเหลือเกษตรกร รวมทั้งแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในสังคม
- นโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ของประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการและการให้บริการประชาชน
- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม และการสื่อสาร ช่วยเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มช่องทางการให้บริการความรู้วิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต

Threats

- ผู้ประกอบการทางการเกษตร เกษตรกร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการของระบบเกษตรพันธสัญญาที่ไม่เพียงพอในการขับเคลื่อนและสนับสนุนการพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญา
- ความเชื่อมั่นในการทำการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญาระหว่างผู้ประกอบการทางการเกษตรกับเกษตรกรยังมีผลจากความขัดแย้งในอดีต
- ความผันผวนของราคาสินค้าเปลี่ยนไปตามกลไกการตลาด ส่งผลให้มีความซับซ้อนในการกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรในสัญญาให้เป็นธรรม
- เกษตรกรมักจะถูกเอาเปรียบ เกิดเป็นภาวะจำยอมและเพิกเฉย และตกเป็นผู้รับภาระและความเสี่ยงตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดในระบบเกษตรพันธสัญญา
- ภัยพิบัติที่มีแนวโน้มความรุนแรงและเกิดบ่อยขึ้น จะส่งผลกระทบต่อ การสูญเสียผลผลิตทางการเกษตรเป็นอย่างมากในอนาคต
- สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจโลกเกิดการชะลอตัว เกิดผลกระทบต่อ การบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศ คู่ค้า ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการผลิตและรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา
- ข้อจำกัดและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ที่เกิดจากข้อกำหนดของสถาบันการเงินภาครัฐ

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานหลัก :

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยงานสนับสนุน :

กรมส่งเสริมการเกษตร / กรมปศุสัตว์ / กรมประมง / กรมการข้าว / กรมหม่อนไหม / กรมส่งเสริมสหกรณ์ / กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ / กรมวิชาการเกษตร / กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ / สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม / องค์การวิจัยและพัฒนา / กระทรวงมหาดไทย / กระทรวงพาณิชย์ / กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

5. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

5.1 ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้มีมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งโรคติดต่ออุบัติซ้ำซึ่งเคยแพร่ระบาดในอดีตและสงบไปแล้วแต่กลับระบาดขึ้นมาใหม่ รวมถึงความเสี่ยงจากโรคติดต่อที่ใช้เป็นอาวุธชีวภาพ ซึ่งมีความรุนแรงและส่งผลกระทบเป็นวงกว้างในทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย

พร้อมทั้งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และในปัจจุบันประเทศเกษตรกรรมหลาย ๆ ประเทศ ยังประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร ทำให้ผลผลิตพืชลดลงและส่งเสริมให้เกิดปัญหาจากโรคพืชอุบัติใหม่ รวมไปถึงโรคอุบัติใหม่และโรคแปลกถิ่นที่เกิดขึ้นในสัตว์ที่นำเข้า ทำให้ผลผลิตด้านการเกษตรลดลงไปอีก

ดังนั้น ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร และการบริโภคสินค้าต่าง ๆ และจากการที่โครงสร้างตลาดสินค้าเกษตรในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพา ตลาดส่งออกซึ่งมีการแข่งขันและมูลค่าสูง เมื่อการส่งออกลดลงเป็นผลทำให้รายได้ของเกษตรกรและธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องมีการลดลงตามไปด้วย

วิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นจะอยู่กับโลกไปอีกไม่นาน เพราะในที่สุดเกษตรกรก็ต้องหาวิธีแก้ไขให้ได้ แต่สิ่งที่ต้องเปลี่ยน คือ รูปแบบการทำเกษตรที่จะต้องปรับเปลี่ยนโดยพึ่งพาเทคโนโลยีออนไลน์มากยิ่งขึ้น

5.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันที่เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะ ทำให้ฤดูกาลรอบโลกมีความแปรปรวนและเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เป็นวัฏจักรและบ่อยครั้งขึ้นสร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตต่าง ๆ เป็นวงกว้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเกษตร ทำให้เกิดภัยแล้งที่รุนแรงกว่าเดิมรวมไปถึง ยังทำให้เกิดไฟป่าลุกลามในหลายพื้นที่ ในขณะที่บางพื้นที่เกิดน้ำท่วมฉับพลันและยาวนาน สถานการณ์เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อ การทำเกษตรและผลผลิต ต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้ประเทศต่าง ๆ มองหาวิธีการวางแผนการผลิตให้สามารถคาดการณ์ต้นทุนและผลตอบแทนที่แม่นยำมีปริมาณ และคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศได้ แม้ในภาวะที่มีความแปรปรวนสูง รวมไปถึงการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

การพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา จึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรช่วยสนับสนุนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติต่าง ๆ นำการประกันภัยผลผลิตมาเป็นเครื่องมือช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อให้ความคุ้มครองความเสียหายรวมทั้งภาครัฐมีแนวทางสนับสนุนภารกิจด้านเกษตรพันธสัญญาให้มีความเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและด้านพลังงาน สามารถให้ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจกับทางสังคมสมดุลควบคู่กันไปด้วย

5.3 การเป็นสังคมผู้สูงอายุและ การขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร

สังคมโลกในปัจจุบันโครงสร้างประชากรกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เป็นสังคมที่เข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) ทำให้สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุของโลกมีมากขึ้นเป็นลำดับ สำหรับประเทศไทยได้กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญในการเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี 2558

โดยคาดว่าในปี 2566 ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสวนทางกับประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง ทำให้ภาครัฐจะต้องจัดสรรสวัสดิการในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เกิดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุมากขึ้น

ทั้งนี้ ในภาคการเกษตรไทยพบว่าในครัวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มที่จะมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้ง ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานก็มีแนวโน้มลดลง ก่อให้เกิดผลกระทบจากการขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตรเกิดขึ้น ย่อมส่งผลให้แรงงานภายใต้ระบบเกษตรพันธสัญญาขาดแคลนตามไปด้วย ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบบเกษตรพันธสัญญาของประเทศไทยที่จะต้องเตรียมรับมือด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาปรับใช้ทดแทนแรงงานภายใต้ระบบเกษตรพันธสัญญา

5.4 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดด เป็นอีกหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้น เข้ามามีบทบาท ในโลกมากขึ้น สำหรับภาคการเกษตรต้องมีการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้วยการนำ “เทคโนโลยี” และ “นวัตกรรม” เข้ามามีบทบาทสำคัญ

ภาคการเกษตรของประเทศไทย ได้มีการปรับตัวเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี ที่เกิดขึ้น ด้วยการนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาปรับใช้ เพื่อนำไปสู่การ เปลี่ยนผ่านจากการเกษตรแบบดั้งเดิมมาเป็นการเกษตรอุตสาหกรรม ซึ่งจะเห็นได้จากระบบ การผลิตผลิตผลทางการเกษตร ในระบบเกษตรพันธสัญญาที่เกษตรกรบางส่วนได้มีการนำ เทคโนโลยีมาใช้ โดยต้องปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีด้วยตนเอง เพราะยังไม่มีเทคโนโลยีสำเร็จรูป ที่สามารถนำมาใช้ได้ ต้องการระบบพี่เลี้ยงในการช่วยให้คำแนะนำ

ทั้งนี้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกร เพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้แก่ชุมชน ทำให้สามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างเพียงพอ นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพด้านการเกษตรและพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยให้ไปสู่ความยั่งยืน ในอนาคต

5.5 การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นผลมาจากสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นอย่างสงครามรัสเซีย-ยูเครน การแพร่ระบาดของ โควิด - 19 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อให้ระบบเศรษฐกิจเกิดความไม่แน่นอน และมีโอกาสที่อาจเกิดการถดถอยทางเศรษฐกิจ รวมถึงส่งผลให้ค่าเงินในระบบเศรษฐกิจ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวน เมื่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของโลกเกิดการ เปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศไทย โดยเฉพาะ ภาคการเกษตร นอกจากนี้ มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด อาจทำให้การส่งออก เกิดการชะลอตัว

ดังนั้น ระบบเกษตรพันธสัญญาซึ่งเป็นระบบการผลิตผลิตผลทางการเกษตรที่มีผู้ประกอบการ ธุรกิจทางการเกษตรเป็นส่วนสำคัญในการส่งออกผลิตผลทางการเกษตรที่ส่งผลในการ ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ต้องให้ความสำคัญ และเตรียมพร้อมรับมือกับ สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการสร้าง ความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.6 กระแสการเติบโตสีเขียว (Green Growth) และการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบ กติกา ด้านการค้าของโลก

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศโดยใช้โมเดลทางเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า "BCG" เป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยรัฐบาลได้มีการจัดทำแผนงานในการขับเคลื่อน BCG ในสาขาต่าง ๆ อาทิ สาขาเกษตร สาขาเครื่องมือแพทย์ สาขาท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สาขาพลังงาน สาขายาและวัคซีน สาขาเศรษฐกิจหมุนเวียน และสาขาอาหาร ระบบเกษตรพันธสัญญามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาการเกษตร เป็นหนึ่งในสาขาที่สำคัญในการขับเคลื่อนของรัฐบาล

ทั้งนี้ การทำการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา เป็นระบบการผลิตขนาดใหญ่ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นอุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญในด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ และมาตรการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงภาคการเกษตรต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจ เพื่อให้เท่าทันความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาประเทศโดยใช้โมเดลทางเศรษฐกิจใหม่จะทำให้ภาคการเกษตรของไทยก้าวไปสู่การผลิตที่มีประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง รายได้สูง และสร้างความยั่งยืนให้กับภาคการเกษตรของประเทศไทย

6. ภาพรวมของแผนการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2568 – 2570

6.1 วิสัยทัศน์

ระบบเกษตรพันธสัญญา
มีความเป็นธรรมตามหลักสากล
ขับเคลื่อนภาคเกษตรไทยให้เติบโต
และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

6.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การตลาด สร้างความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับเกษตรกร และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน
3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเกษตรพันธสัญญา
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและพัฒนากฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้มีความเป็นธรรม

6.3 เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 เกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและมีศักยภาพความพร้อมในการเข้าสู่ระบบเกษตร พันธสัญญา เพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มปริมาณการผลิต การบริการ และการค้า สินค้าเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา

เป้าหมายที่ 2 องค์กรมีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้

เป้าหมายที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

6.4 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ 1 คู่สัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ภายในปี 2570

ตัวชี้วัดที่ 2 ข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา ไม่เกินร้อยละ 0.05 ของสัญญาทั้งหมดในช่วงปี พ.ศ. 2568 – 2570

ตัวชี้วัดที่ 3 มีรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและ พัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 ภายในปี 2570

6.5 ประเด็นการพัฒนา

ส่งเสริมให้เกษตรกร และผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตร

มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับกฎหมายและมี ศักยภาพความพร้อมเข้าสู่ระบบ เกษตรพันธสัญญา

พัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการองค์กร

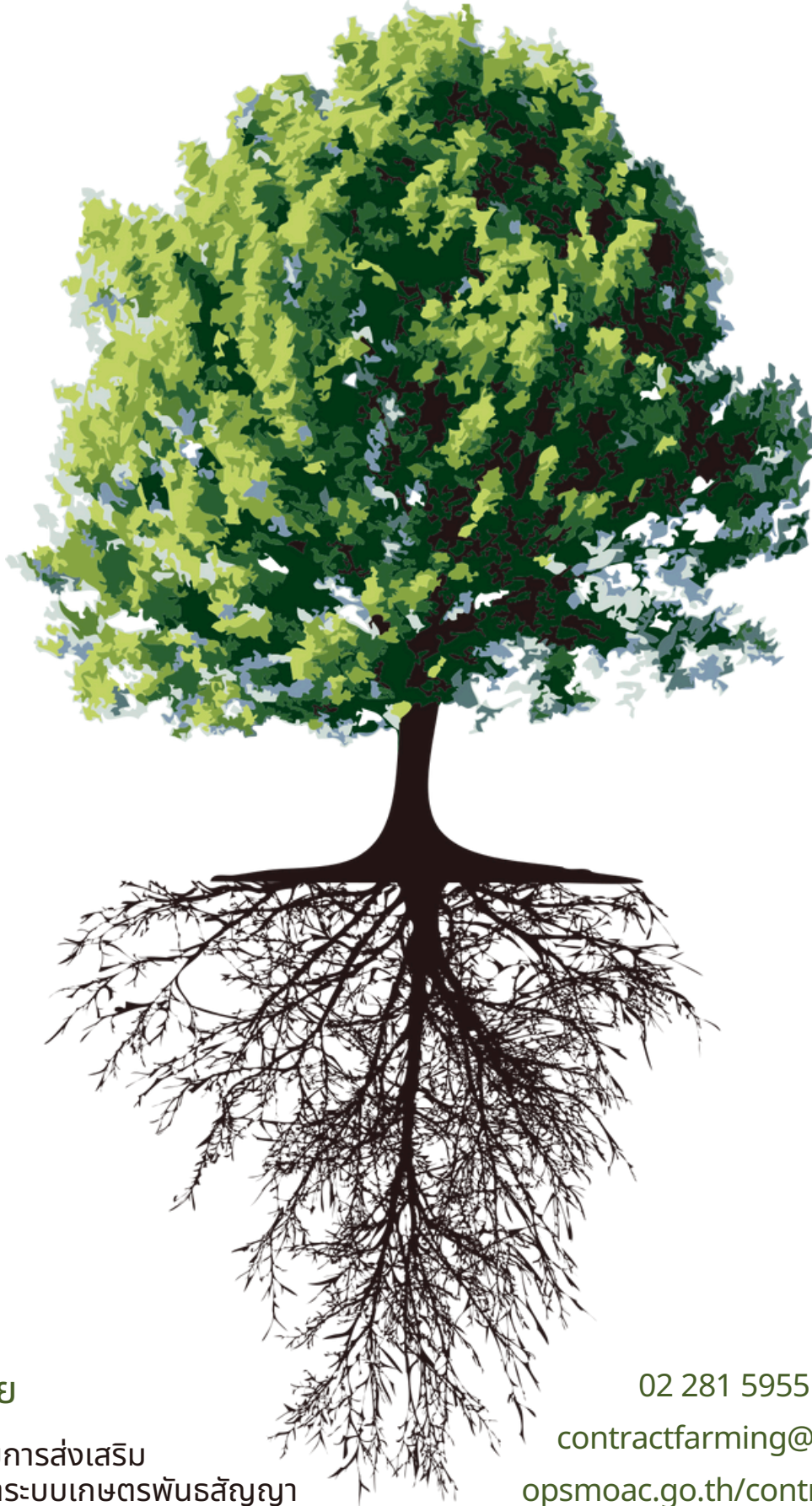
เพื่อส่งเสริมและบังคับใช้ กฎหมาย ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ ของกฎหมาย

พัฒนากฎหมาย ให้ทันสมัยและเหมาะสม

กับสภาพการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงสอดคล้อง กับบริบทของสังคม และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

Contract Farming

จัดทำโดย

คณะกรรมการส่งเสริม
และพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

02 281 5955 ต่อ 410-412

contractfarming@moac.go.th
opsmoac.go.th/contractfarming